

Dermed staaar fremdeles i Forbindelse det Hovedpunkt, som omhandles i § 5 i Forslaget, som det kommer fra Landstinget, den Paragraf, som indeholder Bestemmelsen om Seminariets Dimissionsret, at ingen andre kunne indstille sig til Eksamen end de, der af Seminariet indstilles som modne. Det ærede Medlem, der førte Ordet for Mindretallet (N. S. Jensen) var imod denne Bestemmelse; derved angriber dette Mindretallet et Hovedpunkt i Lovforslaget, et Hovedpunkt, som staaar i Forbindelse med Grundtanken: at der skal være Sikkerhed for den fornuftig gennemførte Uddannelse, og at derfor Modenhedsbeviset eller Dimissionsattesten maa til, før man kan indstille sig til Eksamen, hvad jo i øvrigt gælder i en Mængde andre Forhold, særlig ved Afgangseksamen til Universitetet, og ingen har der tænkt paa, at det skulde være et Indgreb eller en Indskrænkning i Friheden af mere eller mindre utaalelig Art, saaledes som det ærede Medlem, der førte Ordet for dette Forslag, mente. Bedtagelsen af dette Mindretalsforslag maa jeg altsaa af den Grund, fordi det angriber et Hovedpunkt i Forslaget, fravaade. Saa staaar endelig hermed i nøje Forbindelse det, som under Debatten her er betragtet som det egentlige Hovedpunkt i Lovforslaget, det, som jeg vel ikke betragter som det eneste Hovedpunkt, men ganske vist som en rigtig, nødvendig og naturlig Konsekvens af Lovforslagets hele Synspunkt, det nemlig, at Eksamen henlægges til Seminarierne paa den Maade, at Seminarielærerne blive Eksaminatorer, medens den nuværende Eksamenkommission bliver forandret til en Censurkommission. Naar man overhovedet vil, at Lærernes Kvalifikation skulle være væsentlig beroende paa Uddannelsen, som har fundet Sted, og ikke væsentlig og i første Række paa Eksamen, saa anser jeg en saadan Forandring i det nu gældende for ganske nødvendig eller i alt Fald som højest ønskelig. Jeg anser det nemlig for umuligt at detronisere — om man vil — Eksaminerne som det eneste og vigtigste, hvorpaa det kommer an, naar man beholder den nuværende Ordning. Man vil — som det ogsaa er bemærket under Forhandlingerne i Dag — ikke kunne saa Eleverne fra at lære, ikke for Livet, men for Eksamen, naar man henviser dem til at aflægge deres Prøve for Mænd, som de intet have haft at gøre med, ukendte, som slet ikke have haft noget med deres Uddannelse at gøre, og hvem de derfor maa søge at svare paa en saadan Maade, som de formode vil besvare disse. Eleverne ville forlange en Afrettelse med Hensyn til Eksamenkommissionens formentlige Forordninger, og deres In-

teresser ville blive dragne bort fra det, som Bægten skulde lægges paa, Uddannelsen, de ville tænke paa Eksamen og væsentlig paa den, og Lærerne blive ikke mindre nødsagede til det samme. Om de blive nødsagede til det i hele den Tid, i hvilken Seminarieuddannelsen finder Sted, eller kun i det sidste halve Aar, som den ærede Ordfører for Mindretallet mente, kan man jo vanskeligt vide noget om i Forvejen, men at de i en vis Del af Tiden, fortere eller længere, blive nødsagede til at afrette Eleverne med Hensyn til Eksamen, det maa betragtes som givet, og det er jo navnlig fra dette Synspunkt, at man særlig fra Seminariernes Side har ønsket den ældre Regel tilbageført, at man har ønsket Eksamensretten tilbagegivet Seminarierne. Henlægges derimod Eksamensretten til Seminarielærerne, saa vil ingen af disse Dele indtræde, eller behøve at indtræde; Eleverne ville vide, at naar de eksamineres af dem, der have undervist dem, saa vil der ogsaa blive eksamineret paa en saadan Maade, at de paagældendes virkelige Dygtighed eller Udygtighed kommer frem. Og naar denne Undervisning saa har været rettet ikke udelukkende eller ikke væsentlig paa Kundskabsmeddelelse, men væsentlig har været rettet paa Uddannelse, saa vide de ogsaa, at det er dette Synspunkt, som ved Eksaminationen vil blive gjort til Hovedsagen, og Lærerne ville beholde deres Frihed. Det gør sig netop gældende med Hensyn til nogle Bemærkninger, som staa i Betænkningen, og som ogsaa ere gjorte gældende i Dag af den ærede Ordfører, at Lærerne ville beholde Friheden til at uddanne og oplære Eleverne, efter hvad de anse som pædagogisk rigtigt, og ikke blive nødte til at afrette Eleverne under Hensyn til en Tredjemands Opfattelse, som maaste er afvigende fra Lærernes. Naar man nu mener, at disse Fordele gaa tabt ved at etablere en Censurkommission, tror jeg ikke, det faktisk vil blive Tilfældet. Censurkommissionen vil naturligvis have at paase og maa nødvendigvis paase, om Rammerne for den nødvendige Kundskabsmeddelelse ere vide nok, om altsaa det positive læste er nok, og det skal selvfølgelig enhver Lærer meddele sine Elever. Den vil endvidere have at paase, om der inden for disse Rammer praktiseres en aldeles umulig Uddannelse. Men ud over dette kan man ikke vente eller formode, at fornuftige Mænd ville censurere, eller de skulle være saa absolut ensidige, at de ikke kunne tænke sig nogen anden Form eller Metode eller et andet Syn anvendt end deres eget; at de skulde gaa ud over dette til Stede for Læreren, anser jeg, praktisk set, for ganske utæn-